

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

СРПСКИ СИОН

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредник: САВА ПЕТРОВИЋ.

Број 48.

У НОВОМ САДУ 2. ДЕЦЕМБРА 1891.

Год. I.

Службени део.

Превишња потврда.

Његово цес. и апостолско кр. Величанство благоизволело је Превишњом Одлуком Својом, даном у Бечу 29. новембра 1891., српским православним епископским синодом у Карловцима обављени избор протосинђела Никанора Поповића за српског православног епископа темишварскога најмилијостије одобрити односно потврдити.

Неслужбени део.

СТИХИРЕ ПРИ ОСВЕЋЕЊУ БОГОЈАВЉЕНСКЕ ВОДИЦЕ.

I.

Глас Господњи на водама виче,
Говорећи: приступите амо
И примите свиколици духа
Премудрости разума и страха
Божијега Спаситеља Христа,
Који — ето — јавио се сада!

II.

Данас водâ свети се јестаство
И Јордан се разделяје, враћа
У жубору токове и струје,
Гледајући Господара свега,
Где њиховим валима се крсти.

III.

Ка' човек си пришао на реку,
Христе Царе, паштећи се, Благи,
Служитељско и људско крштење
Да од руку Претече за наша
Преступљења и грехове примиш,
Љубитељу човечанског рода!

Слава и ниње.

К' речи, гласу Онога си, који
У пустињи вапије и учи:
Приправљајте пут Господњи!...

к Њему —

Ка Јовану — дошао си био,
Облик слуге узевши на Себе,
О, Господе, просећи крштења,
Ма да немаш, не познајеш греха!
Када су Те видели таласи,
Од Тебе се убојаше, тад је
И Претеча дрхтао, те кликну,
Зборећи ти: како ће светилник

Праву светлост моћи да осветли,
Како слуга да положи своју
На општега Господара руку?!
И менека и воде освети.
Христе Спасе! Ти узимаш грехе
Васцелога човештва и света!

Ив. М. Поповић,
учитељ.

ЕПАРХИЈСКИ ПРОПОВЕДНИЦИ.

Покрећемо мисао и питање, за нас ново. Ако се коме и не свиди, за-служује, да ју надлежни не оставе без своје љубави и студије. Пустићемо тој мисли лет на груди нашег високопреосвештеног Епископата, да му буде што ближе срцу очинскоме; упутићемо је на колена нашег црквено-народног сабора, да му окуша љубав према вери и српскоме православљу.

Мисао је та: *установа епархијских проповедника*; питање је: је ли потребна таква институција?

По нашем суђењу та је мисао не само сувремена, него и прешна, а потреба у-станове епархијских проповедника непобитна, корист несумњива.

Ко хоће да се увери, да је тако, пре свега мора бити убеђен, да је проповедништво у опште потребно и неопходно, дакле и корисно.

Наука свака крчи себи пута данас штампом и књигом. То су њени проповедници. Штампана јој пијонир књиге њени мисионари. Па ипак и наука, чим хоће да сиђе у ниже слојеве и освоји што већи део друштва, и она позива у помоћ — живу реч.

А идеја, идеја ни једна није још освојила себи свет само штампом и књигом, а без живе речи. Јер идеји није довољно да ју схвати ум него она тежи, она мора да прожма душу, да запали срце. И док год буде тако, и док год буде „малих“ и „нишчих“, жива ће реч имати своју несумњиву вредност, она ће бити пијонир и мисионар идеја и наука, које треба да озаре и те „мале“, за које треба да се усхићују душе, да пламте срца народа.

Таква наука са својим божанским идејама јест раг excellence Христова наука, хришћанство. И треба запамтити и увек имати на уму, да Христос није ни јоште записао. Он је само говорио.

Жива реч Његова крчила је пута идејама божанским; *проповед* Његова сејала је науку Јеванђелску. Јер те идеје и та наука имале су препородити свет, спасти човештво цело, а не бити привилегија и благо једне касте; јер су те идеје и наука не само просвећавале ум, него и облагорожавале душу, препорађале срце човештва целог.

За то је била жива реч, за то ће и бити проповедништво у деловању хришћанства увек од еминентног значаја, одлучне важности, неопходне потребе, несумњиве користи.

С тих разлога је проповедништво и за нашу цркву од такве цене и вредности. О томе дакле и не може бити дискусије.

Али може бити питања: да ли у нашој оностраној цркви (а дало би се питати и за оностране) и кад би сваки свештеник на својој позицији вршио, према својим силама дужност проповедања, да ли не би требало то проповедништво организovati студијом неких специјалних прилика и потреба наше цркве и народа? То питање не само да се може, него га треба поставити. Оно је прешно. Тим више јер не стоји ни горња претпоставка, да сваки свештеник врши данас и да је вршио до данас дужност проповедања према својим силама; а и за то, што ни тих „сила“ свагде нема, да се дужност проповедања вршити може пјеле са успехом, штага више без — рђавих последица.

WWW.UNILIB.RF
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Наредбе наших консисторија, којима се вршеће дужности проповедања подручном свештенству „у намет призивало“, нису никад покретале наше проповедништво у напред. Већином су остајале у циркуларним протоколима, као једини, — једини, велимо — доказ, да су се наше консисторије кад и кад сећале да је свештенство дужно и проповедати. И — ништа више. За то те наредбе и нису резултирале успехом. Јер који је наиме свештеник опоменут, укoren ил' иначе кажњен ради неизвршавања проповедничке дужности? А који је похваљен, одликован, унапређен ради извршавања? Којем се свештенику то извршавање убројало у мерита у опште или бар при потражи вању бољих парохија, протопресвитерата и т. д.?

Најновијом наредбом пречасне архи дијецезалне консисторије од 22. октобра о. г упућено је онет архи дијецезално свештенство „на приљезније и охотније вршеће проповедничке дужности“. Ми смо се тој наредби обрадовали. Не за то што је она у опште изишла, него за то, што имамо разлога надати се и веровати, да ће се Његова Светост побринути да се та наредба не сарани у циркуларни протокол, него да ју подручно свештенство непрестано има на уму и на срцу.

Но и кад би и по свима дијецезама тако било, и онет је потребна установа епархијских проповедника.

Претпоставићемо и ту сретну могућност, да ће баш сваки свештеник вршити дужност проповедања. Дало би се питати: али како? Узмимо „приљезно и охотно“. Али не треба губити из вида, да ће и та приљезност па и охотност остајати већином без мањег или већег успеха.

Проповедање је вештина. За вештину није свако рођен. Ни за проповедништво. За то многи и крај воље и крај труда, не постизава својом проповеђу успеха. На даље, материјал проповедништва је огроман, многостручан и разноврстан, а у свакој врсти једнако важан, а особито према приликама, у којима се паства налази. Али један свештеник може бити врло вешт, пријатан и успешан у историјском, други

у литургијском, трећи у догматичком ал' незгодан у полемичком или моралистичком материјалу.

Проповедање дакле једног свештеника може да резултира и једностраним само, делимичним успехом.

Пођимо и даље. У некој се парохији појави јерес или раскол, индиферентизам религијозни, па и сам атеизам. Дотични свештеник проповеда, али не постизава успех и цел. Сеје семе, ал' једно пада крај пута, друго пада на камен, треће у трње. . . . Паства има уши, ал не чује. Ударила странпутицом, потегла у пропаст. Свештенику пуца срце, ал' не може својом речи да то сиречи. Проповеда, а паства избегава и прилику да чује његову реч. Не долази ни у цркву. Свештеник ју тражи изван цркве, па онет не помаже. Постао је већ сасвим „обичан“, паства се већ и навикла слушати а непослушати. И ту је онда опасност, религијозно морална развалина. Па где је помоћ?

Хајд'мо и даље. Бива, а то не смемо заборавити, да свештеник деђе у процес са паством. Прилике створе јаз између свештеника и народа. Они се разиђу.

Нема вере, љубави, оданости у пастве према свештенику. Свештеник проповеда, ал' успеха није у таквим односима и приликама. Али и не проповеда; а паства треба поуке и савета. Опасност је, да ће без овога поћи у вртлог разних порока, погрешака па и зала. Где је ту онда помоћ?

Пођимо и даље. Посмотримо људе о-накве какви су са свима њиховим манама, укусима жељама и расположењем. Уочићемо и ову манију: *свешт хоће промене, новости*. Радује се више и сунцу које излази него оном које залази. Цео га је дан гледао, па на заходу га већ заборавља, издовољно га се. После ноћне паузе, после ноћне промене већ му се радује на освитку. То радовање лежи у природи човековој — *човек се издовољава*. Кад се издовољи сунца за неколико сахати, а баш га воли, и баш га треба, и баш га је на уранку радосно поздравио, — а да се не издовољи једног проповедника!

Јест, човек се издовољи. С том цртом

његовог духовног бића морамо рачунати као са важном цифром у дневнику и главној књизи нашег рачуна о деловању и успеху проповедништва.

Студијом и праксом уверили смо се, да та прта човекове природе спречава и онемогућава код многих успех и најбољег проповедника. Јер постаје слушаоцима, једним те истим, сувише познат, тривијалан, обичан, неинтересантан, кад га се слушаоци издовоље.

А како то издовољавање наступи код проповедника, који не распоређује проповеднички материјал и не погађа време и прилике *кад*, и начин *како* га треба изнети пред слушаоце! Па замислите још проповедника по шаблону, коме се не проповеда „од избитка срца“ . . . , којег правила омилитике стежу као ланац, којем душа не полеће, срце не гори а ум . . . Хајде, даље да не говоримо.

И опет онда неуспех, и опет зла последица. И опет равнодушност и апатија, празна црква, незадовољан проповедник. А шта то све значи, врло добро зна онај, који о томе мисли и рачуна води. . .

Не ћемо даље да набрајамо разлоге, који су нас покренули на мисао о установи епархијских проповедника. И ови на бројани утврђују нас у уверењу, да је та установа потребна, целисходна, сасвим суверена, ако не и задоцњена, свакако прешна.

А како да се оствари? На који начин и каквим средствима? То је истина питање, код којег ми Срби по некад застајемо.

Ево да одговоримо на то питање.

За сваку дијецезу односно епархију да се установи једно, ако средства дозволе, и више места епархијских проповедника. Ови би били дворски калуђери, нежењени и мирски свештеници, а кад ових не би било, и ожењени, за службу проповедника спремани.

Епархијски проповедници да буду дотирани из средстава нецркосносновог, клирикалног, манастирског и јерархијског фонда, док не би епархијски фондови, које треба у свима дијецезама основати, могли притицати у ту жељ и својим средствима.

Дотација би та морала бити таква,

да дотичног ослобађа сваке обичне бригае за материјални опставак његов, евентуално и породице му.

Дужност епархијских проповедника била би једино и искључиво проповедање и у опште пастирска. Ту дужност имали би ти проповедници вршити по целој епархији, а према упутству и одредби епископа дијецезана и епархијске конзисторије где год, кад год и док год би то потреба захтевала и религијозно верска и наравствена жељ.

Док се та места не би попунила горе означеним кандидатима, да се попуне из парохиског свештенства, а и придворног манастира особама, које би епископ дијецезан са подручном конзисторијом пронашао за ту службу и мисију способнима и сходнима, ма на извесно време, и пр. на једну годину или више. Свештеници би у томе случају задржали своју парохису као пароси, али би дужни били узети себи личног помоћника.

Да се пак прибаве потребни за епархијске проповеднике спремљени кандидати, имале би се стипендије, које до сад постоје за образовање професора на богословији, умножити, а дотичне питомце вадало би слати на разне теолошке факултете, где ће имати прилике, а особиту дужност, слушати славне стране проповеднике.

Епархијски проповедници имали би бити одликовани одлицијама, како би се и тиме послужило успеху њиховог великог задатка.

Стипендијама ишколовани епархијски проповедници имали би се искључити од права потраживати парохиске и протопресвитерате бар пре 12 година проповедничке службе, а калуђери пре постигнућа епископског достојанства. Наше је уверење, да је установа епархијских проповедника изведива. Она ће бити корисна, као што је и потребна. Многа ће добра учинити. Ми ћемо се у своје време дотичити том установом. Само покажимо, да је можемо остварити. И оствариће се, ако св. Синод пригрли ту мисао, а Сабор јој вотира повчана средства.

Јован Јеремић,
парох бачиначки.

БОЛЕСНА ВЕРА.

(Наставак.)

* * *

авели смо све три радње, приметили смо на сваку, што смо приметити имали; преостаје сада, да и сами наведемо и искажемо, где ми налазимо узрок „болести вере“ и да своје мњење разложима поткрепимо, односно наведене узроке доказима утврдимо.

Већ из наших примедба, учињених на предизложене три радње, поштовани читаоци овог цењеног листа могли су од прилике дознати, па свакако и знају, где и у чему ми узрок „болести вере“ видимо и налазимо. Приступамо дакле наводу и побрајању узрока и то почињући од првих па до последњих, од најјачих и јачих па до слабих и најслабијих.

По нашем мњењу вера је код „народа“ оболела т. ј. попустила и ослабила:

I. Због тога, што доиста „оскудјева њиви угодан сијач“ што је код самих служитеља и чувара вере — вера клонула и оронула.

„Слушајте учитеље своје и покоравајте им се, јер се они старају за душе ваше, као који ће дати одговор да то с радошћу чине, а не уздимући.“ (Јевр. 13. 17.) „Пастире, чујте ријеч Господњу; овако вели Господ: ево ме па те пастире, и искаћу стадо своје из њиховијех руку.“ (Језек. 34., 9—10.)

Како је — по приведеним местима св писма — свештеник дужан старати се за душе верних и како ће Господ из његових руку искати стадо своје: то се по себи разуме, да је свештеник у првом реду позван, да „пасе стадо Божије“ (I. Петр. 5., 2) да верне учи и упућује, како ће до душевног спасења доћи, и не само то, него и да отклања све оно, што би спасу душа верних штетно и противно бити могло; јер буде ли у томе какве кривице залута ли која овца, погине ли „безбожник или праведник“, крив је једино свештеник, јер „Сине човечији, поставих те стражарем дому Израилеву, да слушаш ријечи из мојих уста и опомињеш

их од мене. Кад речем безбожнику: погинућеш а ти га не опоменеш и не проговориш му да би одвратио безбожника од безбожнога пута његова, да би га сачувао у животу, онај ће безбожник погинути са својега безакоња; али ћу крв његову искати из твојих руку. Ако ли се праведник одврати од правде своје и стане чинити безакоње, и ја му подметнем на што ће се спотаћи, те погине, а ти га не опомену, он ће погинути са свога гријеха и не ће се поменути праведна дјела његова, што је чинио, али ћу крв његову искати из твоје руке.“ (Језек. 3., 17—18. и 20.)

Као што видимо, свештеник је баш и онда — кад није непосредно узрок „безакоњу безбожника и гријеху праведника“, кад дакле није на својој њиви посејао кукољ — ипак одговоран за смрт безбожника и погибао праведника, крив је, ако и што му је њива обрасла кукољем, а то због тога, што није учинио све што може, и што је чинити био дужан да спасе безбожника, да одврати праведника од греха, што није својски и марљиво требио и плевио кукољ. Није доста да свештеник само „добро сјеме“ сије, он мора још и „кукољ“ да плеви: није доста вернима само показати пут спасења, него их ваља од пута, који води к пропасти, одвраћати. Учини ли свештеник од своје стране све, само да спасе душе верних, буде ли он сваки дан од зоре до вечера радио и делао на њиви, чупао и требио кукољ: одвраћао од зла, пред очи стављао опасност — он је тиме већ „спасао душу своју“, било да му је труд узалудан остао, било да му је рад плодом уродио: „А кад ти опоменеш безбожника, а он се не врати од безбожности своје и са злога пута својега, он ће погинути с безакоња својега, а ти ћеш сачувати душу своју. Ако ли ти опоменеш праведника, да не греша праведник и он престане грешити, он ће живети, јер је примио опомену и ти ћеш сачувати душу своју.“ (Језек. 3., 19. и 21.)

(Наставиће се.)

ПРЕДЛОГ ЗА УРЕДБУ

о устројству православне српске народно-црквене автономije у области карловачке православне српске митрополије.

(Наставак.)

В. О уређењу православног српског парохијалног свештенства.

а) О пароху и парохији.

§. 240. Парох је таково свештено лице, које је ради вршења душепопеченија у опсегу једне парохије, законитим путем и начином стално постављено и од надлежног му епископа на то синђелијом овлашћено.

§. 241. Парохија је скуп верних православног верозакона, који су у опсегу једне црквене општине и при једној цркви, а у духовном подручју једнога пароха.

§. 242. Свака општина, која најмање 600 православних душа броји и има парохијалну цркву и сесију, има сачињавати опсег једне парохије и издржавати засебног пароха.

Исто тако имају и оне општине, које мање од 600 душа броје, али су своје парохе до сада из црквених или других којих извесних извора и прихода издржавале, и у напредак своје парохе издржавати.

§. 243. Места испод 600 душа имају се по правилу адфилirati оближњим парохијама.

Ако така места испод 600 душа желе засебну парохију сачињавати, морају пре свега исказати, да могу пароха издржавати и право ваљано обвезати се, да ће пароху дати барем најмању уредбом о дотацији парохијалног свештенства установљену дотацију.

§. 244. У колико би се у појединим местима испод 600 душа показала потреба, да се парохија обдржи, и становништво и општина не би никако могли минимум дотације подмиривати, има им се својим путем испословати од српског народно-црквеног сабора потребна на то припомоћ.

§. 245. Ако једна парохија више места обухвата, определиће епархијска конзисторија место седишта парохова по саслушању црквене скупштине.

§. 246. Код једне парохијалне цркве има бити само једна парохија.

Где у једној црквеној општини има више парохијалних цркви, може код сваке бити парохија, ако је општина у стању по уредби о дотацији парохијалног свештенства толико пароха издржавати, колико је у њој парохијалних цркви; иначе се сведе на филијалне цркве.

Ради адфилирања једне цркве парохијалне другој цркви, чини предлог дотична општина конзисторији, која споразумно с епархијским административним одбором решава. Против неповољног решења ове остаје општини отворен пут призива на народ. цркв. митрополитски савет.

§. 247. У општинама, где је више парохија, има епархијска конзисторија по преслушању црквене општине, парохије са обзиром на породице, које су којој цркви од старине припадале, па које и на даље при истој остати желе, у колико је могуће подједнако и по крајевима дотичне цркве поделити.

б.) О парохијским помоћницима и ђаконима.

§. 248. Оним паросима, који се налазе на већим и пространијим парохијама, те по томе нису у стању сами душепопечитељске дужности тачно извршивати, додаје се потребан број помоћника.

За основ размера, колико таквих помоћника у једној парохији односно при једној парохијској цркви може бити, служиће:

I. Број православних душа и то тако, да:

а.) у архијерејској карловачкој и у дијецезама бачкој, будимској, вршачкој и темишварској овде, где је преко 2000—3000 душа може, а где је 3000—4000 душа има се придодати један помоћник, где је 4000—5000 душа може, а где је 5000 до 6000 душа има се придодати два; где је 6000—7000 душа може, а где је 7000 до 8000 душа има се придодати три; где је 8000—9000 може, а где је 9000—10.000 душа има се придодати четири и т. д.

б.) у дијецезама горњо-карловачкој и пакрачкој пак тако, да где има преко 2000—4000 душа, има се придодати један помоћник, где има 4000 до 6000 душа два, где има 6000—8000 душа три и т. д.

II. Особите пределне и местне околности појединих парохија и без обзира на број душа.

III. Поред сваког пароха, који је окружни протопрезвитер и који је сам на парохији без парохијских помоћника, има се поставити лични помоћник, који ће га испомагати у душепопечитељским дужностима и писарским пословима протопрезвитерског званија.

Где поред протопрезвитера пароха, има парохијских помоћника, то ће писарничке послове протопрезвитерског звања вршити они по упутству протопрезвитера.

По томе се број пароха и помоћника одређује као што је назначено у додатку под б.)

§. 249. Конзисторија може на предлог општине у границама ове уредбе, број пароха и помоћника смањити или повисити.

§. 250. Старим и немоћним паросима, који су сами на парохији, има се поставити лични помоћник, који ће вршити парохијалне дужности под одговорношћу пароха, коме је пристављен.

§. 251. Ђакон може имати свака општина,

која га је вољна и кадра о сопственом трошку издржавати и уредбом о дотацији парохијалног свештенства одређену дотацију издати.

§. 252. Ако који од пароха не може својом парохијом под својом лично одговорношћу управљати, или ако је место пароха упражњено, има се управа парохије поверити парохијском помоћнику као администратору парохије, који ће парохијом привремено под сопственом одговорношћу управљати онде, док се о парохији стално премошће не учини.

§. 253. За службу неспособне парохе, ако им се ма из ког узрока не могу приставити лични помоћници или администратори, има конзисторија ставити у стање мира.

Исто тако имају се умировити за службу неспособни помоћници и ђакони.

§. 254. Пароси (овамо рачунајући и протопрезвитере), парохијски администратори, помоћници и ђакони, сачињавају парохијално свештенство.

в.) О парохијалном свађу.

§. 255. Колико је у месту парохија, толико има бити и парохијских званија.

По томе ће свака парохија, односно парохијска црква имати своје засебне матрикуле и свој засебни званични печат.

Руковођење парохијског званија припада пароху, који као предстојник парохије и званија свештенство местно оној парохији припадајуће, заступа у вањским одношајима и одговара за тачан рад у званију.

У обављању горњих званичних послова, дужни су пароха придодани му помоћници помагати и поверене им званичне послове тачно и савесно извршивати.

Поближи службени одношај између пароха и помоћника одредиће архијерејски синод.

г.) О начину пост вљања пароха, парохијских администратора, помоћника и ђакона.

§. 256. Места парохијалног свештенства би вају упражњена :

- а.) смрћу,
- б.) оставком на звање,
- в.) умировљењем,
- г.) премештењем,
- д.) губитком звања.

§. 257. Упражњена места пароха имају се попунити најдаље за три месеца; међутим стара се епархијска конзисторија, да до тога попуњења душепопеченије уштрба не трпи.

Места пак она, у којима су по смрти пароха остале удовице или малољетна несабдевена деца њихова, попуњавају се за годину дана.

§. 258. На упражњене парохије испишује стечај епархијска конзисторија у митрополијском службеном и другим јавним листовима, а по својој епархији још и циркуларно.

§. 259. Конкурирати могу из целе српске митрополије сви православни свештеници, који

се искажу, да су овом уредбом прописани стечајни испит положили, у колико нису од истог ослобођени.

Осим тога има сваки конкурент својој молби приложити сведочанство о свршеним предходним и богословским наукама и моралном владању од своје надлежне епархијске конзисторије.

§. 260. Епархијска конзисторија по истеку прописаног рока, у првој редовној седници својој испитује молбенице стечајца и од оних, који сва прописана својства имају, бира тројицу, који су најбоље квалификовани и предлаже их путем надлежног окружног протопрезвитера црквеној општини на избор.

Првенство при кандидацији имају при једнакој квалификацији стечајца оне епархије, у којој се парохија попуњава.

Ако би од стечајца само један имао прописана својства, то се стечај има поновити; па у случају, да и по други пут не буде више о способних кандидата, до ли један, то ће се исти општини предложити зарад избора, а у колико га општина не би хтела за сталног избрати, то ће конзисторија за годину дана поставити администратора.

§. 261. Општина односно црквена скупштина, предузима избор у седници на ту цел законито сазваној тајним гласањем од предложених јој кандидата у присутности свога окружног протопрезвитера, а по околностима и другог којег на ту сврху изасланог члана конзисторијалног.

Који кандидат добије надполовичну већину гласова, тај се сматра за изабраног и избор се подноси епархијској конзисторији на потврду.

У случају томе, да ни један од предложених кандидата не добије надполовичну већину при првом гласању, понавља се у истој седници гласање, пак ако и том приликом ни један од кандидата не добије надполовичну већину гласова, конзисторија ће једног од кандидата наименовати за пароха.

§. 262. О целом течају води се записник, који у себи садржавати има :

- а.) дан и време обдржане седнице,
- б.) попис присутних и у бирању учествујућих скупштинара и одборника,
- в.) имена предложених лица на избор;
- г.) течај и резултат гласања.

Записник тај има се одмах у истој седници сачинити, прочитати, од црквеног одбора и присутног конзисторијалног изасланика потписати, који ће конзисторијални изасланик са собом понети и епархијској конзисторији са извештајем својим неодложно поднети.

§. 263. Рекламације противу течаја избора, као и изабраног лица, подносе се епархијској конзисторији у року од 15 дана, рачунајући од дана избора.

По истеку тога рока неће се у обзир узети никакве пријаве.

§. 264. Епархијска конзисторија у првој редовној седници својој узима изборни чин у расправу, па пронађе ли, да је избор редовно текао и да рекламација уложена није, или да јој места нема, то потврђује за изабранога онога, који је надполовичну већину гласова добио, иначе поступа по §. 261.

Уверили се пак конзисторија из записника или другим којим начином, о неправилности избора или злоупотреби при избору од стране појединих кандидата, рукујућег одбора, па и самих бирачи учињених, то ће исти избор уништити и други наредити, којом приликом може ове кандидате, који су при избору какве злоупотребе чинили, потпуно искључити па и дисциплинарној истражи и казни подврћи.

§. 265. Администраторе парохија и помоћнике поставља епархијска конзисторија у првом реду од постојећих парох. помоћника, а парохијске помоћнике од расположивих личних помоћника, ђакона и свршених богослова.

§. 266. Бакони постављају се из свршених богослова на исти начин као и пароси

д.) О стечајном испиту за пароха и протопрезвитера.

§. 267. Парох може бити само овај, који је стечајни испит пред надлежном комисијом положио.

§. 268. Ради полагања стечајног испита за пароха постоји за сву митрополију у Карловцима испитно поверенство, које ће поставити архијерејски синод.

§. 269. На стечајни испит за пароха припуштају се само они свештеници, који су као парох, администратори и помоћници најмање годину дана душепопечитељске дужности одрађивали, или који су као свештеници-вероучитељи на задовољство предпостављене им власти службовали, и могу сведоче својих предпостављених власти о успешном деловању показати.

§. 270. Молбенице зарад припуштања на стечајни испит за пароха, подnose се председнику испитног поверенства са сведочбама оригиналним о свршеним предходним и богословским наукама, о деловању у душепопечитељским дужностима и о религијозно-моралном владању.

§. 271. Стечајни испит за пароха полаже се усмено и писмено.

Усмени испит састоји се из ових предмета:

Пасторалке, литургије, катихетике, правила и обреда црквених, проповедања, црквеног права и познавања на парохијско звање односећих се уредаба и наредаба

Писмени испит састоји се из састављања проповеди, званичних извештаја и уредовних исправа, из тачног вођења матрикуларних и других прописаних записника.

Писмене задаће израђују се у присуству и под строгим надзором једнога члана испитног

поверенства који има бодро пазити, да се који кандидат не послужи недозвољеним средствима.

§. 272. При стечајном за пароха испиту има се поглавито исказати, да припуштени кандидати знају, не само теоретично, него више практично све оно, што им је за вођење и одрађивање парох. званија нужно и потребно.

§. 273. Усмени стечајни испити су јавни.

§. 274. По довршеном испиту издају се дотичним кандидатима сведоче о успеху положеног испита.

§. 275. Који стечајни испит једном положи, не мора се више истом подвргавати, ван ако то од своје добре воље учинити жели ради получења боље оцене

§. 276. Ради полагања протопрезвитерских стечајних испита постоји у свакој дијецези једна испитна комисија

У ову бира конзисторија, епархијски административни и епархијски-школски одбор засебице по два члана из своје средине за време свога трајања.

Председник је протопрезвитерске испитне комисије: епископ-дијецезан, односно његов местозаступник.

При сваком испиту морају бити осим председника још три члана испитне комисије, из сваког одсека по један.

Протопрезвитерском стечајном испиту припуштају се само пароси из дотичне епархије.

§. 277. Предмети протопрезвитерског стечајног испита следећи су: уредбе Архијерејског Синода и српско народно црквених Сабора, нормативне наредбе саборског одбора, народно-црквеног митрополитског и школског Савета, нормативне наредбе епархијских скупштина и епархијских власти дотичне дијецезе, земаљски закони, који се односе на цркву и школу у опсегу српске митрополије, наредбе највиших државних власти, које се тичу цркве и школе у опсегу српске митрополије, и напоследку административна пракса.

Протопрезвитерски стечајни испит расписуће епископ-дијецезан односно његов местозаступник по потреби.

§. 278. Молбенице зарад припуштања на стечајни испит подnose се дотичноме епископу, односно његовом местозаступнику са оригиналним сведочбама о свршеним предходним и богословским наукама, о деловању у душепопечитељским дужностима, о положеном стечајном испиту за пароха и о религијозно-моралном владању.

§. 279. Протопрезвитерски стечајни испити су јавни

§. 280. По довршеном испиту издају се сведоче о успеху положеног испита.

§. 281. Који једном положи протопрезвитерски стечајни испит, не мора га на ново полагати.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ДОДАТАК.**О уређењу манастира.****Глава I.****О сабору манастирског братства.**

§ 282. Сабор манастирског братства састоји се из манастирског настојатеља или његовог местозаступника као председника и чланова манастирског свештенства (јеромонаха и јерођакона) као чланова сабора

Перовоју свога бира сабор из или ван средине своје, но свагда из чланова манастирске куће на три године дана.

Сваки члан сабора манастирског братства учествује при решавању предмета, који му по овој уредби у делокруг спадају, одлучујућим гласом.

§ 284. Председник одређује дневни ред руководи расправу и пази, да се расправа у реду и миру води.

§. 285. Делокруг сабора манастирског братства — осим оног, који му по одређењима монашких правила у чисто духовним и дисциплинарним црквеним стварима припада, јесте следећи:

1.) Сабор бира на основу предлога епархијске конзисторије манастирског игумана настојатеља и подноси избор епарх. конзисторији на потврду.

2.) он бира манастирског намесника између својих чланова на једну годину дана.

3.) он одређује оног јеромонаха, који ће у манастирској парохији обављати душепопечитељске дужности.

4.) он контролира управу манастира, у свим економским пословима, и одређује, што је нужно ради унапређења господарства по смислу уредбе о управи и надзору народ цркв. добара (Део III).

5.) он установљује годишњи прорачуи прихода и расхода манастира и односно манастирских добара, и то свагда у месецу октобру, и подноси га преко надлежног епарх. админ. одбора саборском одбору као главној управи нар. цркв. добара на одобрење.

6.) он закључује закупне уговоре и подноси их надлежним предпостављеним народно црквеним властима на одобрење у смислу ове уредбе.

7.) он испитује по манастирском намеснику састављене годишње рачуне о манастирским приходима и расходима и то свагда у месецу марту и подноси их, потписане од свих чланова сабора, епарх. админ. одбору на преглед.

8.) он чини предлоге у погледу отуђења, оптерећења или конвертирања манастирских добара преко надлежног епарх. административног одбора саборском одбору, као главној управи срп. нар. цркв. добара.

9.) он поставља стручно господарско особље по одобрењу саборског одбора.

10.) он води бригу о вероисповедној српској народној школи у подручју манастира, бира учитеља и подноси избор епархијском школском одбору на потврду, и у опште врши послове месног школског одбора

§. 286. О седницама саборским води се записник, који потписује председник, перовођа, и сви чланови сабора.

Изводе из записника потписује председник и перовођа.

Глава II.**О управи манастирској.****A. О манастирском настојатељу.**

§. 287. На челу манастирске управе стоји манастирски настојатељ (архимандрит, игуман) односно његов место-заступник

§. 288. Делокруг настојатеља манастирског као управитеља манастирских добара, одређен је уредбом о управи и надзору народно црквених добара. (Део III)

B. О манастирском економату.

§. 289. Манастирски економат сачињава манастирски намесник као начелник економата са манастирским економским особљем.

§ 290. Делокруг економата манастирског одређује се у делу III ове уредбе.

§. 291. Чланови управе манастирске одговорни су за све поверене им послове у смислу дисциплинарних правила.

ОДСЕК IV.**Посебне одредбе.**

§. 292. Пословни је језик код свих српских православних народно-црквених органа српски са ћирилицом.

§. 293. Свака српска православна народно-црквена власт има свој званични печат и то:

1.) народно-црквене митрополијске власти печат са грбом митрополије и одговарајућим натписом.

2.) народно-црквене епархијске власти печат са грбом односне епископије и одговарајућим натписом.

3.) црквене општине и њихови органи са натписом: „печат православне српске црквене општине“ (име) и односно „печат православне парохије цркве св.“ (име у средини са ликом светитеља).

4.) манастири са натписом: „печат срп. прав. манастира“ (име) и у средини са ликом светитеља, којему је црква манастирска посвећена.

§. 294. Уредба о народно-црквеном уставу српске православне митрополије карловачке може се на српском православном народно-црквеном сабору само приволом две трећине свих саборских чланова изменити.

§. 295. Све досадање уредбе и наредбе, које се овој уредби противе, стављају се ван крепости.

ДЕО II.

О православним српским школама.

ОДСЕК I.

О вероисповедним српским народним основним и вишим девојачким и о учитељским школама.

Глава I

Опште установе.

§. 296. Задатак народне школе је, да децу религиозно и морално васпитава; да им душевне и телесне снаге развија, и да их учи основним знањима и вештинама, што су сваком човеку у животу потребне.

§. 297. Наставни је језик у свима српским народним школама српски, а писменица ћирилица.

§. 298. Све српске народне вероисповедне школе уживају право јавности.

Глава II.

Права и дужности црквених општина у погледу школе.

§. 299. Свака православна српска црквена општина дужна је сама и у сваком свом месту (филијалу), чим у њему има 30 за школу способне деце, да поднесе школу и држи учитеља.

§ 300. Места, која немају довољан број за школу способне деце, имају се придружити најближем таквом месту, ако ово није даље од 5 километара, па за оба устројити заједничку школу. Ако су така места раздале од 5 километара једно од другог, има се за њих држати заједнички учитељ, ком дотична места дају подвоз, а у сваком од њих има се намесгити школа, која ће се устројити као полудневна.

Оваке полудневне школе имају се поставити и за салаше и места где су куће расејане.

За све друге случајеве издаће наредбу православно српски народно-црквени Школски Савет.

§ 301. За све у §. 300. наведене школе има се осим учитеља узети способно женско лице, које ће уз саразмерну награду учити женску децу у прописаном ручном раду.

§ 302. Један учитељ обучава највише 80 деце. Пређе ли број 80, дужна је црквена општина узети учитељицу; пређе ли број школске деце 160, дужна је црквена општина узети и другог учитеља и по томе размеру умножавати и даље број учитеља и учитељица у толико исто оделитих соба.

Учитељи уче старије, а учитељице млађе разреде.

У повторној школи уче се мушка и женска деца одељено.

§. 303. Учитељска је плата најмање 400 фор а вр, урачунавши овамо и годишњи просечни приход од пољске земље, коју учитељ ужива. Уз то припада сваком учитељу стан најмање са две собе, кујном, успремом за смок, подрумом, шупом и шталом и зимњи огрев.

За наставу у повторној школи примају учитељи по 10% на своју редовну учитељску плату. Где нема учитељскога стана, припала учитељу станарина од 100 ф а вр.

Плата је учитељице најмања 360 ф а вр, а остало јој све припада као и учитељу.

Сеоским учитељима припада и врт од најмање по ланца земље.

§. 304. Плате учитељске и дохотци већи од ових не могу се смањити, а у колико су мањи, имају се допунити

§. 305. Редовним учитељима и учитељицама припада после сваких пет година непрекидне службе у једном месту додаток на плату од 10%, и то само у три пута, па после остаје на том.

Учитељи, који до времена, кад ова уредба ступи у живот, буду навршили пет или више година службе у једној општини, имају права одмах на први квинквенал.

§. 306. Дак народно-црквени сабор не донесе сам уредбу и не оснује фонд за мировину српских народних учитеља и учитељица, виховних удовица и сирочади. Ма се побринути, да учитељи из крајевина Хрватске и Славоније добију као и они из Угарске законите мировине из земаљских мировинских фондова.

§. 307. Плата учитељска иде од дана примене службе. Плата у готовом новцу издаје се месечно у напред, а накнада за стан и огрев тромесечно у напред.

§. 308. Учитељима и учитељицама, кад их позивају изван места на зборове овом уредбом прописане, припада бесплатан подвоз и дневница од 3 фор. за сваки дан на збору пробављени, урачунавајући овамо и дане путовања.

§. 309. Изабраног учитеља и учитељицу као и заменика и заменицу, дужна је црквена општина о свом трошку доселити или им дати саразмерну накнаду сеобних трошкова у новцу.

§. 310. Тешко оболелом учитељу или учитељици поставља епархијски школски одбор заменика и односно заменицу за годину дана на половину целокупне учитељеве односно учитељичине плате.

Ако учитељ односно учитељица за годину дана не оздрави, ставља се у закониту мировину, а кад оздрави, може се опет у службу вратити.

§. 311. У случају мобилизације ако учитељ оде у војску, добива и на даље половину своје плате.

§. 312. Свака општина мора имати за своје школе удесне зграде собе, намештаје, прописана учила и врт, и има намештаје и учила попуњавати, а зграде и врт у добром стању држати.

§. 313. Школске куће морају бити у здоровој и мирној околини, школске собе суве, даскама патосане — што видније, удешене за ветрење и довољно простране тако, да на свако де-

Уте дође 1 □ м. патоса и најмање 4 м висине. Школе, које немају оволико простора, имају се одмах по овом пропису поправити. Ово важи и за ине собе, које се под најам узимају за школе.

§ 314. Свака црквена општина дужна је основати школску књижицу и набављаће по предлогу учитељског збора, или где овога нема, по предлогу црквено општинског школског одбора, књиге и стручне листове, које служе за даље образовање учитеља и школске деце.

§. 315. Свака сеоска црквена општина дужна је набавити из своје благајне за сву школску децу потребне књиге, таблице, артију и другу учевну опрему, коју учитељски збор, односно учитељ или учитељица препоручи а одобрене су од народно-црквеног школског Савета, и да ово разда деци по потреби првих школских дана.

Сасвим сиромашној деци имају се ове ствари давати бесплатно, али само на послугу с обвезом, да их у своје време као општинску својину врате.

§. 316. За сваку школу има црквена општина издати уредно написану фасију (основно писмо) са изложеном дотацијом за школу и учитеља у три примерка, од којих ће један по одобрењу највише народно-црквене школске власти остати општини, а друга два код епархијско-школског одбора и код народно-црквеног Школског Савета.

§ 317. Општина не може једном системизовану школу и дотацију укинути без одобрења народно црквеног школског Савета; у случају пак, да се школа укине, има општина учитељу дати отплатину у износу годишње му плате.

§. 318. Све трошкове око подизања и издржавања школа и учитеља, где ово већ не спада у дужност политичне општине или другог лица, ил. ако за овог нема основног фонда, или у колико овај не би могао испомоћи, дужна је да подмирује православна српска црквена општина из својих прихода. Ако ови приходи не би били довољни за издржавање школе у смислу ове уредбе, имаће црквени одбор да пореже по потреби прирез на општинске чланове.

Овај прирез утериваће по одобрењу црквене скупштине местна политична власт.

§. 319. У општинама, где учитељи уживају плате и остале користи из касе или других извора политичких општина, уживаће то и од сад.

§ 320. Свака православна српска црквена општина има да оснује фонд за издржавање својих школа, и да тај свој вероисповедни фонд по могућству умножава и њиме рукује.

§. 321. У школски фонд утичу приходи осим од школских земаља, добара и капитала, још и редовни и ванредни прирез за школу и друге припомоћи за исту, долазиле оне ма с које стране; даље сва завештања на школу, обвезни принесци од појединих лица или корно-

рација, остатци од плата редовних учитеља и учитељица, принесци од црквен г школског таса, од погребна и од школских барјака, све новчане казне, које се овом уредбом прописују у корист местне школске благајне, сви добровољни принесци о свето-савској или којој другој школској слави и свечаности, од забава приређених у корист школе, принесци или перцинти углављени у општини приликом већих куповања или продавања, приноси испитни од деце, која се приватно уче, и приноси од 1 фор. од свакога, ко се у општинску досели, и приноси од 1 фор. од сваке новодоведене младе и од сваког венчања у месту, — и ако још који извор за то постоји или се установи.

§. 322. Општине, које издржавају школе из својих школских фондова, не могу трошити главно, а оне, које их издржавају прирезом, не могу наметати већег приреза од 10% на директни државни порез

Само оне општине, које није у стању са осталим својим приходима, па ни са школским прирезом подмирити трошак око школе, могу тражити од прихода намењених школском фонду.

Оним сиромашним општинама, које ни с овим не могу по прописима издржавати школу, даваће епархијска или главна школска управа припомоћи из средстава, којима располаже док се за то не установи посебан фонд. Ове припомоћи не могу крвтити права општинског у самоуправи школској

§ 323. Црквена општина бира учитеља и учитељицу у смислу ове уредбе, а учитељског заменика поставља на извесно време епархијски школски одбор.

§. 324. Чим се које учитељско место упразни, дужан је црквено-школски одбор то одмах званично јавити епархијском школском одбору, који ће путем српских новина расписати стечај са роком од најмање 4 недеље дана и у истоме тачно означити све приходе и дужности с упражњеним учитељским местом скопчане.

Пошто рок стечају истече, доставиће епархијски школски одбор молбенице свих просилаца црквено-општинском школском одбору, који ће за тим те молбенице са својим образложеним предлогом црквеној скупштини ради избора поднети.

У том предлогу, као и код избора, има се обзир узети на најбоље квалификоване просиоце.

§. 325. Црквена скупштина по саслушању образложеног предлога црквено-општинског школског одбора, бира учитеља или учитељицу од предложених лица тајним гласањем надполовичном већином гласова, и подноси изборни акт са свима надлежним списима и инструј равим молбеницама свих просилаца епархијском школском одбору.

Ако изабрани учитељ нема прописане квалификације, или ако избор није правилно обављен, има га епархијски школски одбор одбацити

Црквену општину упутити, да нов избор пред-
зме у року, што ће га уједно одредити.

Ако ли је при избору без оправданог узрока
слабије квалификован просилац претпостављен
боље квалификованоме, то ће епархијски школски
одбор са темељним разлозима упутити општину
на нов избор.

Не избере ли по том црквена скупштина за
два месеца учитеља, који има законом и уредбом

овом прописану квалификацију, онда ће епархијски
школски одбор наименовати учитеља на то место.

§. 326. Црквена општина не може по вољи
учитељу службу отказати, него мора своју тужбу
поднети епархијском школском одбору, који ће
на основу учињене истраге заменика сам а стал-
ног учитеља само са одобрењем главне школеке
управе отпустити.

(Наставиће се.)

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Српском православном свеш-
тенству на знање и равнање) Његова
Светост господин патријарх српски *Георгије*
Бранковић разаслао је свима епархијал-
ним епископима и мандатару удове епар-
хије *горњокарловачке* ову *окружницу*:

М. 495. ех 1891. — През. — *Крсто*
М. Гошчевић, члан одбора „Грчко славенског
православног друштва“ у *Чикагу* (Chicago,
Америка) поднео Нам је у име истог од-
бора молбеницу, којом моли да се тамош-
њем православном житељству, које се са-
стоји из *три шисуке православних душа* и
то: *Срба, Руса и Грка*, пошаље *правосла-
ван свештеник*, који савршено зна служити
св. литургију на језику црквено славенском
и грчком; уз то да зна говорити сем сла-
венског и грчки језик, што му је све по-
ребно при исповести и св. причешћу, а
по могућности да зна нешто и арапски,
јер међу молитељима има доста *Сирјана*
са својим породицама.

Месечна плата свештенику одређена
је за сад са *50 долара* ам вр. или *125*
фор. а. вр., сувише (сем тога) и други
свештенички приходи по могућности до-
тичне особе; на божитње и ускршње пра-
знике пак засебно уздарје.

Молба црта жалосно стање тамошњих
православних верних, а по именце: да на-
род умире без исповести, без св. причеш-
ћа, без св. крста, а телеса се полагају у
гроб без опела, деца се крсте у туђе вере,
а венчање се врши попут судова; па за-
вршује са понизношћу, да се избави за-
бачени и за православље скоро изгубљени
народ.

Умољавамо (позивамо) *нашишис*, да из-

воли (да не пропусти) ову околност свеш-
тенству подручне епархије сходним начином
до знања ставити, с том обавести, да се
такав свештеник, који се за то место спо-
собан осећа и који би желео исто место
получити, амо са молбом и препоруком
нашишиса што пре пријави, како би се по
напред изнетој молби православним хриш-
ћанима у *Чикагу* неодложно згодан душе-
понечитељ послати могао.

О чему се *нашишис* знања и сходног
поступања и расположења ради извеш-
тава. И т. д.

У *Карловцима* 22. новембра (4. де-
цембра) 1891.

Георгије с. р.

Патријарх.

— (Цариградски патријарх *Неофит*.) За но-
вог васељенског патријарха цариградског иза-
бран је не давно *Неофит*, архиепископ и ми-
трополит никопољски. Он је родом из Македо-
није, а рођен је 1832. године. Науке богословске
свршио је у Халки, а учио се касније и у Мо-
накову у Немачкој, где је провео три године
дана. Епископом постао је 1863 године. За вре-
ме руско турскога рата био је митрополит у
Пловдиву у Бугарској. Он се тада јако излагао
и заузимао за своју паству. Године 1880 пре-
мештен је за митрополита у Једрене. Због неке
распре са пређашњим патријархом Јоакимом дао
је био оставку и провео четири године дана у
Светој Гори Атонској, одакле је после г. 1887
отишао у Битољ, а прошле године премештен
је у Никопољ Патријарх *Неофит* јако је одан
православној цркви; а како је ревностан и му-
дар архијереј, то се у опште надају од њега,
да ће се под њим уредити и унапредити цркве-
ни одношаји у патријаршији цариградској.

— (Г др. *Ливије Радивојевић*) *председник*

стола седморице — највишега суда — у Загребу умировљен је по сопственој својој молби, и уједно му је изражено превише признање за многогодишње верно и одлично службовање.

— (Именована у Троједној краљевици.) Његово Величанство благоизволело је превишњим решењем од 14. (26.) нов. о. г. премилостиво именовати предстојника кр. хрв.-слав.-далм. земаљске владе, одељења за богоштовље и наставу, *дра Стјепана Сивца*, председником стола седморице; а тако исто благоизволело је премилостиво именовати свеучилишног професора и заступника на хрватско-славонском сабору и на угарском државном сабору, *дра Исидора Кршњавија*, предстојником кр. земаљске владе, одељења за богоштовље и наставу.

— (Протосинђел Анатолије Јанковић.) Јављају нам, да је високопреосвећени епископ пакрачки г. *Миرون Николић* на празник Ваведенија произвео за протосинђела г. *Анатолија Јанковића*, синђела и епархијског бележника.

— (Прста ријечки Јован Шорак) прославио је 8. новембра о. г. на празник св. Арханђела Михаила двадесетипетогодишњицу свога службовања као пароха на Ријеци (Фијуми). Прота Шорак подигао је и унапредио ријечку српску православу општину од како је у њу дошао тако, да она спада међу прве српске општине. Честитом је проти сада већ седамдесет година, али је он још крепак и пун добре воље и родољубља да ради за свој народ. Нека му Бог подари још дуга века!

— (Избор ђакона у Сомбору.) Како „Бачванин“ јавља, одржана је у Сомбору у недељу 17 (29.) новембра о. г. после св. литургије седница црквеног одбора као привременог заступства општинског, у којој је биран ђакон. За ђакона изабран је једини пријављени компетент г. *Сава Поповић*, свршени богослов из Рибице.

— (Сима Мајстор вић) свршени правник, изаслан је као народни питамац у Черновце (у Буковину) да се тамо на православног богословском факултету спреми за професора богословље.

— („Српски учитељски конвикт у Новом Саду“) примио је од госпође *Рахиле удове Кнежевићке* 6000 фор, што их је њезин пок муж *Никола Кнежевић*, бивши умировљени учитељ у Шурјану, оставио овом учитељском друштву. — Даље је друштво ово примило 200 фор од учитељског збора срп. више дев. школе и српских

нар. основних школа у *Панчеву*, које је то учитељство добило као чист приход од забаве, која је не давно заједнички на ту цел приређена. На истој забави приложио је панчевачки грађанин и књијар г. *Каменко Ј. Јовановић* 50 фор. као члан потпомагач. — Петар Ракић, трговац из Бечмена скупио је у својој околици 5 фор. на горњи завод. — Имовна општина у Митровици вотирала је 200 фор. на овај конвикт. — Према томе достигао је фонд овај до сад своту од 14.000 фор. — Осим тога бележимо као радосну вест, да се за време новембра месеца уписало 8 чланова оснивача и 4 потпомагача, те се и с те стране показује напредак друштвени. Дај Боже, да овај корисни завод што већма напредује и успева, не би ли што скорије могао постићи своју племениту цел!

— (Нов добротвор српски.) У *Госпићу* преминуо је 17. (29.) окт. о. г. родољубиви Србин *Иса Вујиновић*, који је завештао на оснивање фонда за издржавање српске вероисповедне школе у Госпићу кућу са бајтом у вредности од 12 000 фор. и сав онај новац, који преостане, кад се исплате легати. Осим тога оставио је 2000 фор. као закладу за стипендије православним Србима ђацима, који уче гимназију. Слава му!

Ч И Т У Љ А.*

(† *Јефтимије Секулић*) пароха кумански, један од најстаријих овоепархијских свештеника а рекли бисмо и најстарији српски свештеник у митрополији цел ј, преминуо је 18. (30.) новембра о. г. у Куманима у 95 ој години живота свога, ожаљен од синова својих и од многобројне својте и родбине.

Покојник врли рођен је од родитеља Јосифа и Софије дана 21. јуна 1797. године у Кумани, дичном селу још дичнијег негда дистрикта вел. кикиндског. Породица покојникова једна је од највећих и најстаријих овде у месту и свагда у њој беше по један па и два свештеника. Са покојником као да је и наслеђе у свештенству изумрло. Дада покојников био је грли и у околици овој тада добро познати поп-Стева, који је за заслуге и ревностан рад у винограду Господњем од тадањег епископа темишвар-

* Да бисмо могли у овој рубрици достојно испратити на онај св. т сваког преминулог свештеника, молимо лепо ријатеље овога листа, да нам саопште смртне случајеве, који се догоде и да напишу по коју реч из живота дотичног покојника.

блаженопочившег Стефана Авакумића под 3. октобром 1807. год. именован намесником протопрезвитерата вел. кикиндскога. Седам година по томе 9. фебруара 1814. год умре овај ревносни слуга божији и би сахрањен од тадањег сапароха свога Стефана Веселиновића, како је у протоколу умрлих забележено „во гробје обще“, докле се за овога Стефана Веселиновића који је умрло 12. децембра 1832. год. вели у протоколу умрлих, да је сахрањен „ванъ цркве съ десне стране певнице“. Иза покојног пог Стеве остаде двоје мушке деце: Јосиф и Јаков од којих је први као што већ споменуемо родитељ драгог нам покојника, чије име горе с' тугом написасмо.

Покојник је у месту рођења изучио основне школе, те га за тим родитељи пошљу у немачко место Хацфелд, где је слушао две године немачке основне школе, па спремив се тако довољно за гимназију оде у Сегедин, где започне а у Ср. Карловцима доврши гимназијске науке Родитељи су му ради били, да им син свештеником постане, као што му је и деда био — јер отац му Јосиф беше трговац — те дадоше Јефту свога у богословију. Свршив богословију дође кући, где је одмах постављен за учитеља. Као такав ожени се год 1828. Анастасијом плем. Емануел, с' којом је у еретном браку проживио до год 1886., кад покојница мораде оставити свога доброга пог Јефту а отићи Богу на истину. На св. Јована год. 1830. би произведен од блаженопочившег епископа Путника за ђакона, те је ђаконисао у своме месту до год. 1831. кад би рукоположен за презвитера и пристављен за личнога капелана тадањем пароху куманском Василију Николићу. Кратко је време код овога капеланом био, кад постављен буде за пароха у срп. Арадац. Срце га је вукло у своје родно место, те га видимо 28. октобра 1835. и опет у Кумани као капелана уз парохе тадање Атанасија Веселиновића и Василија Николића. По смрти Василија Николића постане он прави парох кумански, на што му је и синђелија издата под 30. декембром 1842. од блаженопочившег Пантелејимона Живковића „епископа темишварског, вел бечкеречког, вел. кикиндског, липовског и панчевачкога,“ у коме је својству све до смрти своје ревно и савесно делао уживајући опште поверење, љубав и оданост пастве своје и благо наклоност својих претпостављених власти. Одликован је био црвеним појасем од бившег епи-

скопа нашег а саданег св патријарха Георгија. Тих и благ по нарави није се истицао нигде, нити је тражио спољне славе и блеска, но је ревно делајући у месту своме, у парохији својој налазио душевне насладе и задовољства. Са благе питоме и снисходљиве нарави своје био је покојник обљубљен у пастви својој, код другова својих, код свакога који је с' њиме у додир долазио, с њиме опћичо. А да је и од сабраће своје свештеника у свој околици поштован био, јасан је доказ онај број свештеника, што дођоше да спроведу мртво тело свога најстаријег брата гробу хладну. Стекло их се најиме три проте, осам свештеника-пароха са два ђакона, те чинодејствовањем својим увеличаше тужну свечавост ову. Народа беше дупком пуна црква, многи и не добише места, већ у порти одетојаше опело, топло се молећи Богу за душу доброг им старине пог-Јевте. У цркви се опростио од покојника у красно изведеној речи окружни прота Ђорђе Влаховић Познатом својом речитошћу умео је утицати на срца присутних те и ч' је сузе у оку измамити знао. Покојник је то и заслужио, заслужио је да од свију оплакан буде. А у име општине ове изговорио је сходчу и добро изведену реч на гробу овдашњи учитељ г. Душан Мирковић.

На завршетку овога тужнога приказа остаје ми још, да топлу молитву Богу управим, да би поштену душу пог-Јевтину наградио вечним блаженством, да ју прими у „мџета свѣтла“, где сви праведни дуси почивају; остаје ми још да ти последње с' богом речем. Збогом, добри деда! Лака ти црна земља, часна старино! Вечан ти спомен!

У Кумани 23. новембра 1891.

Ст. А. М., свештеник.

ПОРУКЕ УРЕДНИШТВА.

— Пречасном г. Д. мјану Доброти, *прошо-пресвиштеру Скрадинском у Брашишквцима, у Далмацији.* — „Неколико ријечи“ *и вводом члтика: „Нелојалан и несолидан посао“* (у 29. броју овога листа), које достависте у препису и потписасте Ви у име 14-торике што прота, ште протопресвитерских намесника, консист чланова и професора богословије, — не можемо штампати, и то из разлога тога, што ми сматрамо ту ствар изравнаном и завршеном после *изјаве* високопресвећеног господина епископа *Никоди*

ма у 32 броју „Српског Сиона.“ Та и сами велите, да „сва ваша разлагања падају пред том свечаном изјавом.“ па на што нда узалуд узбуњивати оно што је умирено и изравнано! По нашем мишљењу није више потребна никаква даља обрана ни објашњење у тој ствари. Осим тога не можемо Ваших „Неколико ријечи“ ни с тога саопштити, што би оне, по своме облику и тону, могле лако изазвати полемику, којој нема места у овоме листу.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

❁ Још се може добити ❁

„ОРАО“

велики илустровани календар за преступну 1892. годину

УЗ САРАДЊУ СРПСКИХ КЊИЖЕВНИКА УРЕЂУЈЕ

Стеван В. Поповић.

Година осамнаеста.

Цена 50 новч. или 1 динар.

Ко поручи најмање 25 ком. за готов новац, добија комад по 33 новч. Наручбине ваља упућивати

издавачкој књижарници и штампарији

А. Пајевића у Н. Сад.

❁ Тако исто може се добити ❁

„ЦАРИТ“

мали календар са сликама за преступну 1892. годину.

Цена је 20 новч. или 40 пара динарских. Препродавци добијају за готов новац комад по 12 новч.

ОГЛАСИ.

Бр. Е. 402. ex 1891.
К. 340.

142

СТЕЧАЈ.

3—3

Расписује се стечај на парохијско место II. разреда у *Штапарту*

Компетенти имају своје добро устројене и прописно биљежане молбенице потписаној конзисторији најдаље до 30 новембра о. г. поднети.

Из конзисторијске седнице у *Новом Саду*, држане 21. октобра 1891.

Конзисторија епархије бачке.

147

ЕДИКТ.

1—3

Услед молбе Радована Томића из Нових Бановаца, да би од супруге своје Анке, која је незнано куда у свет отишла, коначно разведен био, овим се позива речена Анка, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новине, потписаној Конзисторији или сама лично предстане, или место пребивања свога обзнани, пошто ће иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончана бити.

Из седнице Конзисторије у *Карловци* 22. окт. (3. нов.) 1891. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

148

ЕДИКТ.

1—3

Услед молбе Светолика Сујића из Гргуреваца, да би од супруге своје Анђелије, која је незнано куда у свет отишла, коначно разведен био, овим се позива речена Анђелија, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новине, потписаној Конзисторији или сама лично предстане, или место пребивања свога обзнани, пошто ће иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончана бити.

Из седнице Конзисторије у *Карловци* 22. октобра (3. новембра) 1891. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

149

ЕДИКТ.

1—3

Услед молбе Живана Гајића из Голубинаца, да би од супруге своје Марије, која је незнано куда у свет отишла, коначно разведен био, овим се позива речена Марија, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новине, потписаној Конзисторији или сама лично предстане, или место пребивања свога обзнани, пошто ће иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончана бити.

Из седнице Конзисторијалне у *Карловци* 22. окт. (3. нов.) 1891. држане.

Архидијецезална Конзисторија.

Е. 1309. — I. 245.

145

СТЕЧАЈ

2—3

Ради попуњења упразњеног *протопрезвитерског места у Панчеву*, са којим је и парохија панчевачка скопчана.

Конкуренти имају своје ваљано ивструјираних прозбе најдуже до 18. (30) Децембра 1891. овој епарх. Конзисторији путем својих власти послати.

Из седнице епарх. Конзисторије у *Вршцу* 28. Октобра (9. Новембра) 1891. држане.

Епарх. Конзисторија Вршачка.

143

СТЈЕЧАЈ.

2—3

На основу Највише Одлуке од 5. јуна 1869. овијем се расписује *стјечај на мјесто професора за пастирско богословље, омилиштуру, литургику и за педагогику и методичку у православном богословском заводу у Задру.*

С овијем мјестом скопчана је годишња плата од 1000 фор. и 250 фор. у име прибавке службовања, и послѣје свако пет година службе 200 фор. повишице, а послѣје тридесет година службе мировина у износу достигнуте плате.

Који желе добити ово мјесто, имају да докажу, да су, послѣје положенога испита зрелости у једној великој гимназији, свршили богословске науке у једном потпуно уређеном православном богословском заводу, да су аустријски поданици и да су непрекорног моралног и политичког владања.

Молитељи имају се подврћи писменом стјечајном испиту и усменом пробном предавању. Од полагања стјечајног испита и пробнога предавања могу бити ослобођени само они, који су своје научне способности засвједочили као учитељи или списатељи по богословским наукама.

Молбенице, поткријепљене нужним исправама, имају се поднијети *православном Епископу далматинском у Задру* кроз шест недеља послѣје прве објаве стјечаја у овоме листу.

У *Задру*, 22. новембра 1891.

Управа православног богословског завода

Бр. 1414. и 1441. ex 1891

Е. К. 472.

144

СТЕЧАЈ.

2—3

На ново устројено мјесто самосталнога српско-православнога катихете за нижу и вишу пучку дјечачку, на шегртску школу; онда за нижу дјевојачку школу и њезину опеговницу у Глини, овијем се расписује стечај.

Темељна плаћа је за то мјесто 400 фор. на годину и у име станарине годишње 100 фор. с правом на сустванне петогодишње доплатке; осим тога у име више пучке и шегртске школе стална, у мировину неурачуљива, награда од 200 фор. на годину.

Компетенти имају своје инструиране молбенице овој Влади поднијети најдаље до послѣдњег децембра ове године.

Из сједнице Епархијске Консисторије, држане у *Плашком* 7. (19.) новембра 1891.

Епархијска Консисторија Горњо-Карловачка.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на великом табаку. Цена му је: За Аустро Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За *стране земље* на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Бр. 1347. ex 1891.

Е. К. 543.

ЕДИКТ.

146

1—3

Овим се позива Сава Раствовац, супруга Петра Раствоваца, из Љесковца, општине Раковица, котара Слуњ, жупаније Модрушко-ријечке, која је свој завичај и свога законитога супруга оставила и у свијет отишла, да се, у року од 90 (деведесет) дана, или писмено, или лично овој консисторији пријави, пошто ће се иначе у бракоразводној парници, коју је против ње супруг њезин Петар подигао, и без ње, а против ње, даће по закону поступати.

Из сједнице Епархијске Консисторије, држане у *Плашком* 7. (19.) новембра 1891.

Епархијска Консисторија Горњо-Карловачка.

А. Пајевића

КЊИЖАРНИЦА

и трговина са сликама,

музикалијама, хартијом и писаћим прибором

у Новоме Саду

у дунавској улици бр. 36.

препоручује своје добро сортирано стовариште свију горепомнутих врста робе по најумеренијим ценама.

Продаја свију тих роба на велико и на мало.

Стовариште разноврсних књига домаће и иностране књижевности, као класичних дела, у дивот-издању, са сликама и т. д. на разним језицима.

Сваки налог и наручбину извршава брзо, тачно и савесно, а све најумеренијом ценом. Прима наручбине на све музикалије, новине, часописе и повремене списе ма на ком језику, које сваком у кућу доставља, односно разапиље поштом уредно.

Претплата и огласи шаљу се издавачкој књижарници и штампарији А. Пајевића у дунавској улици, а рукописи уреднику Сави Пешковићу у Новом Саду.

За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА И ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ.